

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Екологічний туризм (екотуризм) набуває все більшого поширення в сучасному світі. У теперішній час в багатьох країнах, і передусім в економічно розвинутих, такому виду туризму приділяється все більше уваги і це не випадково. Актуальність теми полягає в тому, що екотуризм, як жоден інший, несе в собі великий екопросвітницький і рекреаційний потенціал. Його мета – це дізнатися про новий регіон та його особливості, пізнавати народ та культуру місця, поліпшати догляд за природою. Екотуризм – популярний напрям міжнародного туризму, що об'єднує в собі елементи екстремального туризму і прогулянки. Зайняття екологічним туризмом не вимагає від мандрівників особливої спортивної підготовки. Екомаршрути по воді, горам і лісам може пройти навіть екотурист-початківець. Як відомо, існує чотири види екологічного туризму, а саме рекреаційний, пізнавальний, науковий, пригодницький. Рекреаційний екотуризм – це відпочинок на природі і отримання нових знань про неї. Пізнавальний включає в себе етнографічні та палеонтологічні тури, фототури, походи для спостереження за птахами, китами, рідкісними видами метеликів. Науковий екотуризм – це збір наукових даних в місцях подорожі, які допомагають розвивати екологічний туризм в тому або іншому регіоні. Пригодницький туризм – це різновид туризму, пов'язаний з фізичними навантаженнями та організацією нестандартних турів у екзотичні й екологічно чисті природні резервації та включає незвичайні подорожі на нетрадиційних транспортних засобах.

Аналіз виявив, що в Україні екологічний туризм перебуває на початковій стадії розвитку. Комерційна діяльність в цьому напрямку лише зароджується, тому екотуристичні подорожі організуються переважно на самодіяльному рівні. Але вже можна виділити два шляхи розвитку екологічного туризму – «європейського» і «американського». Перший формується у формі організованого відпочинку в сільській місцевості із залученням до традиційної місцевої культури (в Україні такий туризм називають сільським, зеленим або агротуризмом), другий – у вигляді організації спортивно-туристських подорожей в екстремальних природних умовах.

Основою розвитку екологічного туризму в Україні є 6737 спеціально відведених територій та об'єктів природно-заповідного

фонду. Їх загальна площа перевищує 2 350 000 га, що становить понад 3,9% всієї площі держави. Важливою складовою екотуризму України є біосферні заповідники, національні природні та регіональні ландшафтні парки. За їх статутами на території цього природно-заповідного фонду може здійснюватися рекреаційна діяльність, яка повинна проводитися у формі екологічного туризму. Національні природні парки займають 20,9% території природно-заповідного фонду держави, регіональні ландшафтні парки – 17,2%, біосферні заповідники – 9,6%. При таких умовах екологічний туризм хоча і розвивається, проте дуже повільними темпами. Але, для закладів, що надають туристичні послуги, має бути важливе правило: надання туристичних послуг не повинно супроводжуватися погіршенням стану природного середовища (витоптуванням рослинного покриву, засміченням території, пошкодженням і випалюванням чагарників і дерев).

Важливо зазначити, що природа України має великий потенціал для розвитку екотуризму, але соціально-економічний потенціал нашої країни для розвитку цього виду туризму дуже незначний. Такий фактор, як низький рівень екологічної свідомості туристів, є причиною багатьох неординарних вчинків і свідчить про неготовність населення займатися екологічними видами туризму. Проблемою є також відсутність кваліфікованих кадрів дії яких відповідають принципам екологічного туризму. Ще одним фактором, який зменшує перспективи розвитку екотуризму в країні, є недосконала законодавча база, яка відштовхує як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. Закон України «Про туризм», державні стандарти з туристично-екскурсійного обслуговування та послуг населення майже не зачіпають питання екології та зменшення негативного впливу туристичних підприємств на навколишнє середовище. Екологічний туризм має значні перспективи. Для його розвитку є відповідний природно-заповідний фонд, але потрібна інвестиційна та організаційна підтримка, а також законодавче забезпечення.

Таким чином, проблеми розвитку екологічного туризму в Україні є дуже значними. Але володіючи таким вагомим потенціалом, при умові його ефективного і правильного використання, є перспектива, що наша країна має реальні можливості зайняти відповідне місце на європейському ринку в індустрії туризму.